

A GERINCES ÁLLATTAN (EG239-A00AA) c. tantárgy programja

I. A tantárgy jellemzői:

Rövid neve: EG239-A00AA

Gondozója: Vadgazdálkodási Intézet

Felelőse: Dr. Winkler Dániel egyetemi docens

Előadója: Dr. Winkler Dániel egyetemi docens

Jellege: A típusú Erdőmérnöki Szak, Természetvédelmi Mérnöki Szak BSc, Vadgazda Mérnöki Szak BSc hallgatói számára (nappali képzés)

Oktatásának módja: előadás + gyakorlat

Számonkérés módja: kollokvium

Mintatantervben ajánlott szemeszter száma: 2

Kredit értéke: 5

II. A tantárgy oktatásának célja:

Az általános és élettani ismeretek elsajátításán túl a "Gerinces állattan" oktatásának célja hogy a hallgatók megismerjék a gerinces állatok (*Vertebrata*) rendszerezésének szabályait, az állatrendszertani kategóriákat, a hazai fauna jellegzetes képviselőit, az állathatározók használatát, a zoológiai gyűjtemények kezelésének szabályait, valamint terepen felismerjék a tanult állatfajokat.

III. A tantárgy tartalmának rövid leírása:

Az anatómiai rész tematikája követi az állati szervezet felépülést. A sejtant követően az állati szervezetet felépítő alap szövetek tárgyalására kerül sor. Ezt követi az egyes szervrendszerek részletes ismertetése.

A taxonómiai rész ismeretanyagát a gerincesek törzsfajlódása, a halak (*Pisces*), kétélűek (*Amphibia*), hüllők (*Reptilia*), madarak (*Aves*) és emlősök (*Mammalia*) evolúciója, jellemzése és rendszerezése képezi.

IV. A tantárgy kapcsolata más tantárgyakkal:

Előtárgyak: -

Ráépülő tárgyak: Vadászati állattan, Vadföldgazdálkodás és vadtakarmányozás, Gerinces állatfajok védelme, Halászat, Vadbetegségek, Speciális madártan, Trófeabírálat és dermoplastika

V. A tantárgy oktatásának módszertana:

Az előadások hagyományos módon, de korszerű oktatástechnikai eszközök (számítógépes PowerPoint bemutatók, írásvetítő, audiovizuális bemutatók) kerülnek megtartásra.

A gyakorlati munka során arra kell törekedni, hogy a hallgatók készség szinten tanulják meg alkalmazni az állathatározó könyveket és felismerjék a jellegzetes és a gyakorlatok során bemutatott gerinces állatfajokat. A gyakorlatok szemléltető anyagát a Vadgazdálkodási Intézet állattani gyűjteménye biztosítja.

Az előadások és gyakorlatok anyagáról írott jegyzet áll rendelkezésre. Ezen kívül az órákon elmondottak, illetve a javasolt irodalom nyújt segítséget a felkészüléshez.

VI. Évközi ellenőrzés, számonkérés módja:

A számonkérés módja: írásbeli vizsga, szóbeli felelettel kiegészítve. A félév során (három alkalommal) a részanyagokból a hallgatóknak fajismeretből beszámolót kell tenniük.

VII. Szakmai követelményrendszer:

A hazai gerinces fauna képviselőinek felismerése, azok rendszertani besorolásának, elterjedésének, állomány nagyságának, státuszának, szaporodásbiológiájának és fejlődésmenetének ismerete.

VIII. Irodalom:

- Kötelező:* FARAGÓ, S. (1999): Gerinces állatrendszertan. Egyetemi Tankönyv. Nyugat-Magyarországi Egyetem, Sopron.
GÁL J. ÉS MAROSÁN M. (2002): Gerinces állatok anatómiája és élettana. Egyetemi jegyzet. NYME Sopron

- Ajánlott:* PAPP L. (szerk.) (1996): Zootaxonómia. Az Állatorvostudományi Egyetem és a Magyar Természettudományi Múzeum kiadása. Budapest.
FARAGÓ, S. Szerk. (2000): Gerinces állatfajok védelme. Egyetemi jegyzet. Nyugat-Magyarországi Egyetem. Sopron.
FARAGÓ, S. Szerk. (1999): Magyarország gerincesek fajlistája Nyugat-Magyarországi Egyetem. Sopron.

X. A minőségbiztosítás rendszere és módszere:

- Partner felsőoktatási intézmények oktatási anyagainak megismerése, lehetőség szerinti felhasználása.
- Szakirodalom tanulmányozása

XI. Fejlesztési politika:

- Új tudományos eredmények, szakirodalmak beépítése a tantárgyba.
- Zoológiai gyűjtemények folyamatos bővítése.

Prof. Dr. Faragó Sándor
Intézetigazgató egyetemi tanár

Dr. Winkler Dániel
egyetemi docens

Jóváhagyta az Erdőmérnöki Kar Tanácsa 2011. ... ülésén

Prof. Dr. Náhlik András
dékán

A Gerinces állattan tantárgyi programjának melléklete

A) Előadások anyaga

Téma	
1.	A sejt. A sejtalkotók jellemzése Az állati szervezetet felépítő szövetek. A köztakaró. A mozgás passzív szervei: - csonttan. A mozgás passzív szervei. – izületek, szalagok. A mozgás aktív szervei: - izmok. A mozgás élettana.
2.	Az emésztőkészülék, az emésztés élettana. A légzőkészülék anatómiája. A légzés élettana. A vérkeringés szerveinek anatómiája és élettana. A vérképzés szervei. A nyirok szervek. A kiválasztás szerve és élettana.
3.	Az ivarszervek anatómiája. A központi és a perifériás idegrendszer anatómiája. A belső elválasztású mirigyek rendszere. Hormonok. Érzékszervek anatómiája.
4.	Az állatok rendszerezésének alapelvei. Fejlődéstörténeti rendszerezés.
5.	Állkapocs nélküliek (AGNATHA) altörzse – <i>PETROMYZONTIFORMES</i> rend
6.	Állkapcsosok (GNATHOSTOMATA) altörzse <i>CYPRINIFORMES, SILURIFORMES, SALMONIFORMES, GADIFORMES, GASTEROSTEIFORMES, SCORPAENIFORMES, PERCIFORMES</i> rendek jellemzése
7.	AMPHIBIA (kétéltűek) osztálya <i>CAUDATA</i> <i>ANURA</i> rendek jellemzése
8.	„REPTILIA” (hüllők) <i>ANAPSIDA</i> osztály <i>TESTUDINES</i> rend jellemzése <i>DIAPSIDA</i> osztály <i>SQUAMATA</i> rend jellemzése
9.	AVES (madarak) osztálya <i>GAVIFORMES, PODICIPEDIFORMES, PELECANIFORMES, CICONIIFORMES, ANSERIFORMES, ACCIPITRIFORMES, FALCONIFORMES, GALLIFORMES, GRUIFORMES, CHARADRIIFORMES, PTEROCLIFORMES, COLUMBIFORMES, CUCULIFORMES, STRIGIFORMES, CAPRIMULGIFORMES, APODIFORMES, CORACIIFORMES, PICIFORMES és PASSERIFORMES</i> rendek jellemzése
10.	MAMMALIA (emlősök) osztálya <i>INSECTIVORA, CHIROPTERA, CARNIVORA, ARTIODACTYLA, RODENTIA és LAGOMORPHA</i> rendek jellemzése

B) Gyakorlatok anyaga

Téma	
1.	Állkapocs nélküliek (AGNATHA) altörzse – <i>PETROMYZONTIFORMES</i> rend + Állkapcsosok (GNATHOSTOMATA) altörzse - <i>CYPRINIFORMES, SILURIFORMES, SALMONIFORMES, GADIFORMES, GASTEROSTEIFORMES, SCORPAENIFORMES, PERCIFORMES</i> rendek fajai
2.	AMPHIBIA (kétéltűek) osztálya – <i>CAUDATA</i> és <i>ANURA</i> rendek fajai
3.	„REPTILIA” (hüllők) - <i>ANAPSIDA</i> osztály - <i>TESTUDINES</i> rend + <i>DIAPSIDA</i> osztály - <i>SQUAMATA</i> rend fajai
4.	AVES (madarak) osztálya - <i>GAVIFORMES, PODICIPEDIFORMES, PELECANIFORMES, CICONIIFORMES, ANSERIFORMES, ACCIPITRIFORMES, FALCONIFORMES, GALLIFORMES, GRUIFORMES, CHARADRIIFORMES, PTEROCLIFORMES, COLUMBIFORMES, CUCULIFORMES, STRIGIFORMES, CAPRIMULGIFORMES, APODIFORMES, CORACIIFORMES, PICIFORMES és PASSERIFORMES</i> rendek fajai
5.	MAMMALIA (emlősök) osztálya <i>INSECTIVORA, CHIROPTERA, CARNIVORA, ARTIODACTYLA, RODENTIA és LAGOMORPHA</i> rendek fajai
6.	Számonkérés